

Analýza vplyvov na životné prostredie

5.1 Ktoré zložky životného prostredia (najmä ovzdušie, voda, horniny, pôda, organizmy) budú predkladaným materiálom ovplyvnené a aký bude ich vplyv?

Operačný program Kvalita životného prostredia (ďalej len „OP KŽP“) je programom, ktorého hlavným cieľom je aj podpora udržateľného a efektívneho využívania prírodných zdrojov, ako aj zabezpečenie ochrany životného prostredia. Vzhľadom na celkové zameranie a cieľ OP KŽP, ako aj na povahu jeho zmeny, spojenej s podporou environmentálne prospešnými aktivitami, možno predpokladať, že vplyvy na životné prostredie nebudú svojim charakterom odlišné od tých, ktoré už boli identifikované v procese posudzovania pôvodného návrhu OP KŽP podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v rámci procesu vypracovania OP KŽP. Celkovo možno očakávať, že vykonanou zmenou predkladaného materiálu OP KŽP na verziu 9, konkrétne doplnením novej podaktivity do prioritnej osi (ďalej aj „PO“) 1, v rámci špecifického cieľa (ďalej aj „ŠC“) 1.4.1 Zníženie znečisťovania ovzdušia a zlepšenie jeho kvality, zameranej na náhradu zastaraných spaľovacích zariadení v domácnostiach nízkoemisnými spaľovacími zariadeniami (t. j. náhradu kotlov na pevné palivo kotlami na zemný plyn) a realokáciou časti voľných zdrojov z PO 2 pôvodne určených na podporu aktivity zameranej na realizáciu preventívnych protipovodňových opatrení na vodných tokoch do PO 1 na aktivitu zameranú na odvádzanie a čistenie odpadových vôd v aglomeráciách do 2000 ekvivalentných obyvateľov (ktoré sa nachádzajú v chránených vodohospodárskych oblastiach/ CHVO s veľkokapacitnými zdrojmi podzemných vôd a nebol v nich identifikovaný dobrý stav vôd alebo bol identifikovaný vodný útvar ako rizikový), ako aj na aktivitu zameranú na sanáciu environmentálnych záťaží, vytvorí podmienky umožňujúce podporu viacerých projektov a opatrení, ktorých vplyv na životné prostredie bude pozitívny. Z pohľadu vplyvu na životné prostredie teda možno očakávať, že vykonanými zmenami predkladaného dokumentu sa nezmení celkový rámec tohto strategického dokumentu tak, ako bol pôvodne posúdený, pričom jeho pozitívny vplyv na viaceré zložky životného prostredia bude zmenou podporený.

Navrhovaným doplnením PO 1, ŠC 1.4.1 o novú podaktivitu zameranú na náhradu kotlov na pevné palivo kotlami na zemný plyn sa prijíma opatrenie smerujúce k zlepšeniu kvality ovzdušia, najmä v súvislosti s prekračovaním limitných hodnôt pre prachové častice PM v SR. Rozšírením možnosti podpory v rámci aktivity A. ŠC 1.4.1 sa tak vytvorí priestor na komplexnejšie riešenie problémov so znečisteným ovzduším, ktoré sú citelné najmä v oblastiach riadenia kvality ovzdušia, keďže bude možné v danej oblasti odstrániť významný podiel zdrojov znečistenia, a to jednak zo stacionárnych zdrojov (napr. priemyslu), ale aj z väčších spaľovacích zariadení nachádzajúcich sa vo verejných budovách a menších zdrojov v domácnostiach.

Taktiež presun finančných prostriedkov z PO 2 do PO 1 na aktivity zamerané na podporu realizácie infraštruktúry v oblasti odkanalizovania a čistenia odpadových vôd, zlepšenia kvality vody, monitorovania a hodnotenia vôd predstavuje úpravu OP KŽP s pozitívnym vplyvom na kvalitu vodných zdrojov a ich ochranu na území CHVO Žitný ostrov, ktorého súčasný stav vôd je rizikový. Navrhované navýšenie finančných zdrojov pre oblasť intervencie 022 a s tým súvisiace navýšenie cieľovej hodnoty ukazovateľa „CO19 Zvýšený počet obyvateľov so zlepšeným čistením komunálnych odpadových vôd“ s cieľom podporiť

opatrenia na zabezpečenie odvádzania a čistenia odpadových vôd v CHVO je možné považovať za zmenu s pozitívnym vplyvom na životné prostredie, nakoľko vyššia miera čistenia komunálnych odpadových vôd priamo prispeje k zlepšeniu dobrého stavu dotknutých vodných útvarov.

Presun finančných prostriedkov z PO 2 do PO 1 - ŠC 1.4.2 na podporu aktivít sanácie environmentálnych záťaží možno považovať za ďalšiu zmenu v rámci revízie OP KŽP s očakávaným pozitívnym vplyvom na životné prostredie. Environmentálne záťaže predstavujú významné zdroje znečistenia a ohrozenia životného prostredia. Mobilizáciou kontaminantov nachádzajúcich sa v environmentálnej záťaži dochádza k permanentnej kontaminácii toxickými látkami takmer všetkých zložiek životného prostredia (horninového prostredia, podzemnej a povrchovej vody, pôdy, vegetácie). Takto znečistené územie predstavuje zdravotné riziko pre obyvateľov, ktorí môžu prísť do styku s nebezpečnými látkami (karcinogénnymi alebo inak toxickými látkami). V prípade znečistenia podzemných či povrchových vôd dochádza k šíreniu toxických látok, ktoré môžu znečistiť vodné zdroje v rozsiahlom území. Z uvedených dôvodov je problematika znečistenia životného prostredia environmentálnymi záťažami veľmi citlivo vnímaná obyvateľmi, ktorí prostredníctvom médií vytvárajú spoločenský tlak na ich riešenie. Bez vykonania predmetného presunu finančných prostriedkov by nebolo možné zrealizovať sanáciu všetkých plánovaných rizikových environmentálnych záťaží. Vytvorením podmienok pre realizáciu sanácie plánovaných lokalít environmentálnych záťaží následne dôjde k eliminovaniu väčšieho počtu významných zdrojov kontaminácie a tým k zastaveniu šírenia toxických látok, čím sa zabezpečí zlepšenie životného prostredia celých dotknutých oblastí.

Navrhovaným znížením alokácie PO 2 prostriedkov určenej na preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami viazané na vodný tok nedochádza k zníženiu cieľovej hodnoty ukazovateľa súvisiaceho s oblasťou intervencie 087 „CO20 Počet obyvateľov využívajúcich opatrenia protipovodňovej ochrany“. Hodnota ukazovateľa zostáva na úrovni plánovanej hodnoty k roku 2023, keďže sa presúvajú len ušetrené finančné prostriedky pri projektoch, alebo kde je predpoklad získania ďalších úspor vyplývajúcich z verejných obstarávaní vykonaných v budúcnosti. Z uvedeného vyplýva, že po tomto znížení alokácie budú vplyvy na životné prostredie svojím charakterom rovnaké ako tie, ktoré už boli identifikované v procese posudzovania pôvodného návrhu OP KŽP.

5.2 Bude mať predkladaný materiál vplyv na chránené územia a ak áno, aký?

Navrhovaná zmena OP KŽP zachováva existujúci pozitívny vplyv na chránené územia, pričom navyše prispieva k zlepšeniu podmienok pre podporu projektov s priamym pozitívnym vplyvom na stav a ochranu zdroja pitných vôd v CHVO Žitný ostrov. Okrem toho sa priamo v CHVO Žitný ostrov nachádzajú aj viaceré významné chránené územia rôzneho typu a stupňa ochrany, takže zvýšenie a zlepšenie čistenia odpadových vôd bude mať pozitívny vplyv na biotopy nachádzajúce sa v týchto územiach. Pozitívny efekt sa pritom prejaví najmä na vodných ekosystémoch, ktoré sú častokrát predmetom ochrany. Rovnako aj v prípade sanácie environmentálnych záťaží nachádzajúcich sa v blízkosti chránených území dôjde k pozitívnemu vplyvu na kvalitu vôd, a to predovšetkým v územiach nachádzajúcich sa najmä v smere prúdenia povrchových či podzemných vôd z telesa environmentálnej záťaže do chráneného územia.

5.3 Bude mať predkladaný materiál vplyvy na životné prostredie presahujúce štátne hranice? (ktoré zložky a ako budú najviac ovplyvnené)?

Predmetná zmena OP KŽP síce nemá priamy vplyv na životné prostredie presahujúce štátne hranice, avšak vytvára podmienky na výmenu malých zariadení v domácnostiach, ako zdrojov znečistenia ovzdušia, ktorých emisie sa rozptyľujú do atmosféry. Nie je vylúčené, že v závislosti od veterných podmienok a tiež v závislosti vzdialenosti existujúceho zdroja znečistenia od hraníc môžu aj takéto emisie zo spaľovacích zariadení v domácnostiach negatívne vplyvať na oblasti nachádzajúce sa mimo územia SR. Eliminácia týchto zdrojov teda môže prispievať k zlepšeniu stavu ovzdušia nielen na území SR.

5.4 Aké opatrenia budú prijaté na zmiernenie negatívneho vplyvu na životné prostredie?

N/A